

Ministerie van OCW

T.a.v. Karin Straus, VVD
Den Haag

Kenmerk: AVS/PvH/MW2015-070
Betreft: Initiatiefnota van K. Straus:
Krimp in het voortgezet onderwijs - van kramp naar kans

Utrecht, 27 november 2015

Geachte mevrouw Straus,

In het primair onderwijs worden scholen op veel plekken al een aantal jaren geconfronteerd met krimp. Vooral de demografische ontwikkelingen zijn daar debet aan. Schoolleiders en besturen voeren diverse soorten dialogen en komen tot keuzes om de krimp het hoofd te bieden. Dit is niet altijd makkelijk. Prognoses passen niet altijd op de werkelijkheid. Bestaansrecht wringt met algemeen belang. Met name schoolleiders ervaren vaak een rol 'tussen hamer en aambeeld' omdat zij loyaliteit voelen naar het belang van hun leerlingen, hun team en de ouders, maar ook naar hun bestuur en de maatschappij. Daarbij zijn zij zelf ook nog werknemer en ook hun eigen functie is vaak in het geding. De rol van ouders en medezeggenschap is daarbij regelmatig een punt van zorg gebleken. Het doordenken en bespreken van de onderliggende maatschappelijke aandachtspunten ligt niet altijd voor de hand. Dan gaat het om het besef, dat ook de scholen in het funderend onderwijs een belangrijke rol hebben in de toeleiding naar de toekomstige economie en arbeidsmarkt en vandaaruit ook weer de verbinding naar gezinnen en leerlingen in de toekomst.

In toenemende mate zien we vormen van lokale en/of samenwerking ontstaan zowel tussen scholen binnen één bestuur als over besturen heen. Het gaat dan zowel om schaalvergroting of juist het in stand houden van (kleine) scholen, onderwijskundige samenwerking door delen van expertise, andere onderwijskundige invulling van de school zoals teamonderwijs op maat al dan niet gekoppeld aan nieuwe toepassingen van ICT. Maar ook samenwerken in arbeidsmarktvaartstukken zoals het vormen van regionale transfercentra (RTC's). De ruimte voor het vormen van samenwerkingscholen, ontwikkelingen rond de fusietoets en mogelijk richting vrije planning geven nieuwe ingangen aan oplossingen waarbij onderwijs en kwaliteit leidend kunnen blijven.

In de initiatiefnota wordt de nadruk gelegd op de nog ingrijpender gevolgen van krimp in het VO voor de toegankelijkheid en diversiteit van onderwijs. De toegankelijkheid van onderwijs komt in het geding. De diversiteit niet alleen naar denominatie maar vooral ook naar schoolsoorten. De AVS staat voor goed toegankelijk kwalitatief onderwijs voor ieder kind. Vandaar dat wij het belang van deze nota willen bevestigen. De bekostigingssystematiek in het PO geeft o.a. door de kleine scholentoeslag en een lagere instandhoudingsnorm in dunbevolkte gebieden, ruimte voor het organiseren van een dekkend aanbod van onderwijs. Dit is van groot belang omdat deze scholen in de lijn van toeleiding naar het regionale VO deel uit maken van het voedingsgebied. Door de bekostigingssystematiek ligt dit in het VO een stuk ingewikkelder. De nota voorziet in een aantal oplossingen voor belangrijke knelpunten.

Toch willen wij bij deze nota expliciet aandacht vragen voor het belang van professionalisering van schoolleiders. Het gaat dan zowel om competentie ontwikkeling als een omslag in cultuur. Verbindend leiderschap en een professionele dialoog met collegae uit het PO en VO om tot een regionale aanpak te komen in het belang van de leerlingen ontstaat niet vanzelf. Differentiatie in onderwijs en zorg is een moeilijke pedagogische opdracht, waarbij het PO al in staat is om meer maatwerk te leveren en waarbij leren van en met elkaar en leiding geven aan deze ontwikkeling essentieel zijn om te komen tot maatwerk in het gehele funderend onderwijs. Dit behoeft aandacht en investeren in leiderschap.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Petra van Haren', written over a light blue horizontal line.

Petra van Haren

Voorzitter AVS

Cc: leden commissie onderwijs